

KOMANDYTOWA

w pytaniach
i odpowiedziach

WYDANIE V

Redakcja: Karolina Jezierska-Kowalska,
Aleksandra Oczkiewicz, Aleksandra Stankiewicz

Stan prawny na 1 stycznia 2024 r.

Współautorzy: Paulina Bąk, Magdalena Bilicka, Krzysztof Binkowski, Karolina Bojko, Mateusz Buszkiewicz, Paweł Butkiewicz, Kacper Chachurski, Witold Chmarzyński, Marta Chorzępa-Starosta, Ryszard Cichy, Katarzyna Ciszewska, Wojciech Czernik, Paweł Dymkowski, Kamil Dzieweczyński, Kamil Ekiert, Klaudia Frankowska, Magdalena Frukacz, Aleksander Gałek, Franciszek Horała, Andrzej Illukiewicz, Aleksandra Janiak, Mateusz Janus, Dominika Jaszczyk, Aleksandra Judek, Krzysztof Kaczmarek, Wojciech Kaptur, Maria Kopówka, Karolina Kulińska-Polak, Martyna Kunke, Oliwia Lewandowska, Katarzyna Łaciak, Joanna Makarowska, Paweł Malewski, Michał Markiewicz, Karolina Matkowska, Paulina Mikołajczak, Jacek Miłaszewski, Iga Misieczko, Adam Moryń, Aleksandra Oczkiewicz, Jakub Pawlak, Arkadiusz Raducki, Maria Ratajczyk, Tomasz Rutkowski, Michał Sawicki, Patrycja Schmidt, Paweł Skurzyński, Krzysztof Smach, Mikołaj Stacherski, Aleksandra Stankiewicz, Eryk Stefanicki, Marcin Szufłak, Rafał Szymkowiak, Ewelina Świńska, Kacper Tokarz, Marcin Tomczak, Michał Walczak, Piotr Zarański, Kacper Ziniak, Wawrzyniec Żbikowski

Opracowanie graficzne i skład: Maria Ancukiewicz

Projekt rysunków: Grzegorz Bąkowski

Korekta: Magdalena Białek

Wydanie V

ISBN: 978-83-970189-2-1

Wydawca:

PragmatIQ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
ul. Grunwaldzka 107
60-313 Poznań
tel. 61 861 80 00

Partner merytoryczny:

PragmatIQ Kancelaria Prawna Szymkowiak S.K.A.
ul. Grunwaldzka 107
60-313 Poznań
tel. 61 861 80 00

PRAGMATIQ
kancelaria prawna

Treść niniejszej książki i poszczególne teksty w niej zamieszczone nie stanowią opinii prawnej ani jakiegokolwiek porady prawnej. Wydawca i autorzy tekstów nie odpowiadają za treść niniejszej publikacji w zakresie, w jakim podmioty trzecie mogłyby doznać szkody, podejmując jakiegokolwiek czynności na podstawie informacji w niej zamieszczonych. Autorzy zastrzegają sobie prawo do zmiany tekstów oraz poglądów wyrażonych w książce.

W razie pytań lub uwag związanych z niniejszą publikacją prosimy o kontakt pod adresem: ksiazka@komandytowa.pl.

Od Autorów

Od czasu ostatniego wydania naszej książki o spółce komandytowej wprowadzono wiele zmian – przede wszystkim spółki te zostały objęte opodatkowaniem CIT, co diametralnie zmieniło sposób ich funkcjonowania. I chociaż może się wydawać, że ta forma prowadzenia działalności traci w ostatnim czasie na popularności, to jednak zgodnie z najnowszymi danymi nadal w Polsce funkcjonuje blisko 38 tysięcy takich spółek i stanowią one mogą w wielu przypadkach bardzo korzystną formę prowadzenia biznesu.

W związku z tym z przyjemnością oddajemy w ręce Czytelników nowe, zaktualizowane wydanie książki o spółce komandytowej, uwzględniające wszystkie zmiany, które zaszły od ostatniej edycji naszej publikacji. Książka ta jest efektem naszej wyteźonej pracy, a także wieloletniego doświadczenia w obsłudze prawnej i podatkowej spółek komandytowych.

Lubimy dzielić się naszym know-how i zależy nam, by wszystkie informacje przekazywać w sposób praktyczny oraz przystępny. Od lat prowadzimy portal Komandytowa.pl poświęcony spółce komandytowej, a także inne portale takie jak Doradzamy.to, Zmianawarty.pl czy Spółkazoo.net, które odwiedza w każdym roku kilkadziesiąt tysięcy osób. Jesteśmy przekonani, że w tym zbiorze 550 pytań i odpowiedzi każdy znajdzie odpowiedź na nurtujące go pytania i kwestie, obejmujące różne aspekty funkcjonowania spółki komandytowej – zarówno te prawne, jak i podatkowe czy rachunkowe.

Dodatkowo, wzbogaciliśmy najnowsze wydanie książki także o 50 pytań i odpowiedzi dotyczących spółki komandytowo-akcyjnej. Wierzymy, że również osoby prowadzące działalność w tej formie, znajdą tu przydatne i cenne informacje dotyczące najistotniejszych kwestii związanych z tym typem spółki.

Jesteśmy przekonani, że stworzyliśmy cenne kompendium wiedzy o spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych, które będzie przydatne zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla osób zawodowo zajmujących się tą tematyką.

Książka ta nie powstałaby, gdyby nie Klienci, którzy od wielu lat obdarzają nas zaufaniem i powierzają prowadzenie swoich spraw i obsługę spółek czy procesów reorganizacyjnych. To za ich sprawą (oraz ich dociekliwych pytań) bezustannie poszerzamy swoją wiedzę i praktyczne doświadczenie, którym teraz możemy się z Wami dzielić.

Szczególne podziękowania należą się osobom, dzięki którym trzymacie dzisiaj tę książkę w ręku: obecnym i byłym współpracownikom PragmatIQ Kancelarii Prawnej, którzy z zaangażowaniem brali udział w pracach nad tą publikacją.

Autorzy

Część I

INFORMACJE OGÓLNE

1. Co to jest spółka komandytowa?

Spółka komandytowa jest chętnie wybieraną przez przedsiębiorców formą prowadzenia działalności. Wiele mówi się o jej zaletach, nie wszyscy jednak wiedzą, czym właściwie jest spółka komandytowa i co wyróżnia ją spośród innych spółek.

Spółka komandytowa jest jedną ze spółek prawa handlowego zaliczaną do grupy spółek osobowych (obok spółki jawnej, partnerskiej oraz spółki komandytowo-akcyjnej). Spółka komandytowa nie ma osobowości prawnej, ale k.s.h. przyznaje jej podmiotowość prawną. Oznacza to, że spółka komandytowa może nabywać we własnym imieniu prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

Cechą charakterystyczną spółki komandytowej jest istnienie dwóch kategorii wspólników: komplementariuszy i komandytariuszy. Każdy z tych wspólników odgrywa w spółce inną rolę. Komplementariusz jest wspólnikiem aktywnym, prowadzącym sprawy spółki i reprezentującym ją na zewnątrz. Skutkiem kierowania spółką przez komplementariusza jest jego nieograniczona odpowiedzialność za zobowiązania spółki. Wspólnik ten odpowiada za nie bowiem całym swoim majątkiem. Rolę wspólnika pasywnego odgrywa natomiast komandytariusz, który – co do zasady – nie prowadzi spraw spółki i nie reprezentuje jej. Komandytariusz ponosi ograniczoną odpowiedzialność za zobowiązania spółki.

Wspólnikami w spółce komandytowej mogą być zarówno osoby fizyczne, osoby prawne (np. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością), jak i inne jednostki organizacyjne (np. pozostałe spółki osobowe, które podobnie jak spółka komandytowa nie posiadają osobowości prawnej). Warto pamiętać, że nie można być jednocześnie komplementariuszem i komandytariuszem.

Spółka komandytowa powstaje z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). Umowa spółki musi zostać zawarta w formie aktu notarialnego lub przez Internet – z wykorzystaniem wzorca umowy. Nazwa (firma) spółki komandytowej powinna zawierać nazwisko albo nazwę (firmę) jednego lub kilku komplementariuszy oraz dodatkowe oznaczenie „spółka komandytowa”. Dopuszczalne jest też używanie skrótu „sp.k.”.

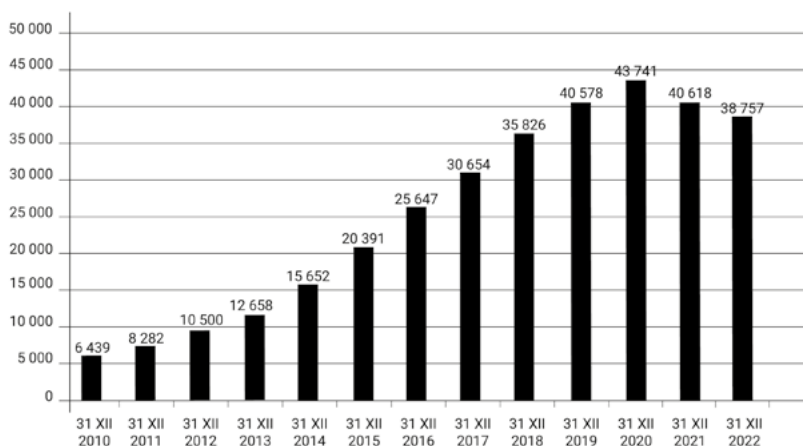
Podstawa prawna: art. 1 § 2 k.s.h., art. 4 § 1 pkt 1 k.s.h., art. 8 § 1 k.s.h., art. 102 k.s.h., art. 104 § 1–3 k.s.h., art. 106 k.s.h., art. 109 § 1 k.s.h.

2. Ile jest spółek komandytowych w Polsce?

Spółka komandytowa pozostaje nadal popularną formą prowadzenia działalności gospodarczej, choć od 2021 r. zauważyć można spadek liczby zarejestrowanych w Polsce spółek komandytowych. Najprawdopodobniej ma to związek z objęciem tego typu spółki podatkiem dochodowym od osób prawnych.

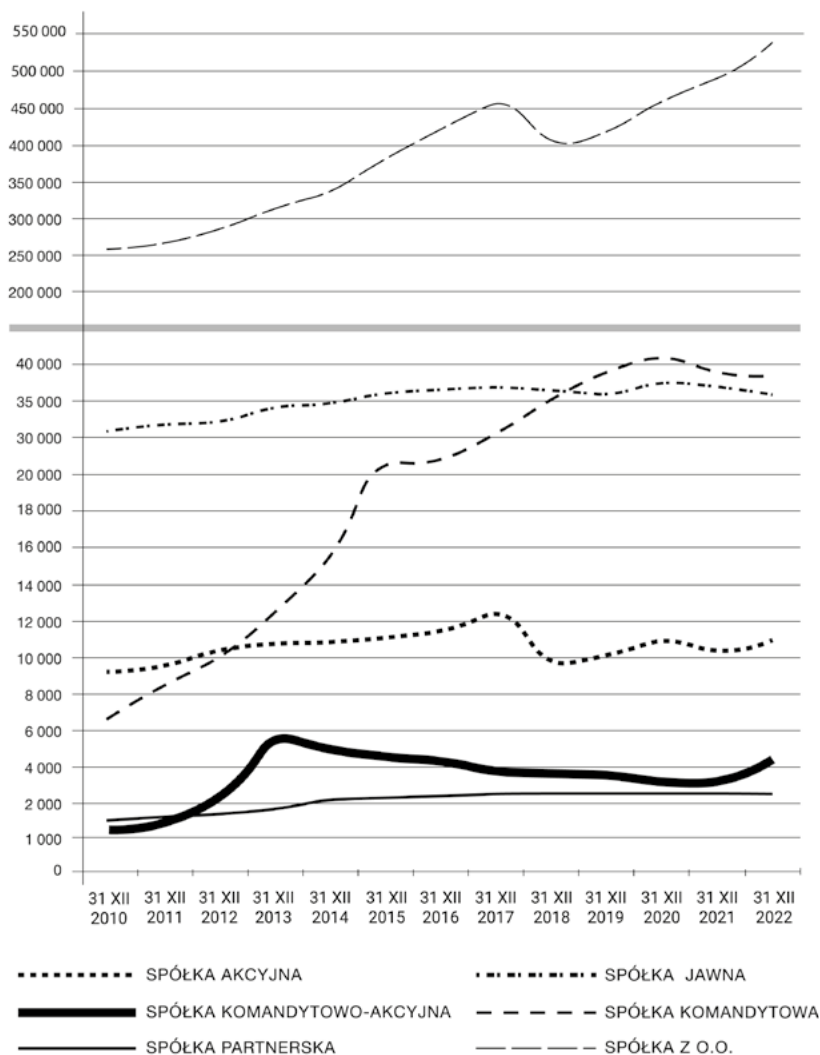
Poniżej przedstawiamy wykres, który prezentuje liczbę spółek komandytowych w Polsce od 31 grudnia 2010 r. do 31 grudnia 2022 r. Wyraźnie widać na nim bardzo dynamiczny wzrost liczby spółek komandytowych w ciągu ostatnich lat (szczególnie znaczny przyrost przypada na 2015 r. – ich liczba zwiększyła się wówczas o około 30%), a następnie niewielki spadek ich liczby w 2021 r. oraz dalszy niewielki spadek w 2022 r.

LICZBA SPÓŁEK KOMANDYTOWYCH

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON*.

Pomimo spadku odnotowanego w latach 2021 – 2022, od końca 2018 r. spółka komandytowa jest drugim najpopularniejszym typem spółek prawa handlowego. Ustępuje liczebnością jedynie spółkom z o.o., a prześciga spółki jawne, akcyjne, partnerskie i komandytowo-akcyjne. Poniższy wykres przedstawia dynamikę wzrostu liczby spółek komandytowych na tle pozostałych typów spółek prawa handlowego na przestrzeni ostatnich lat.

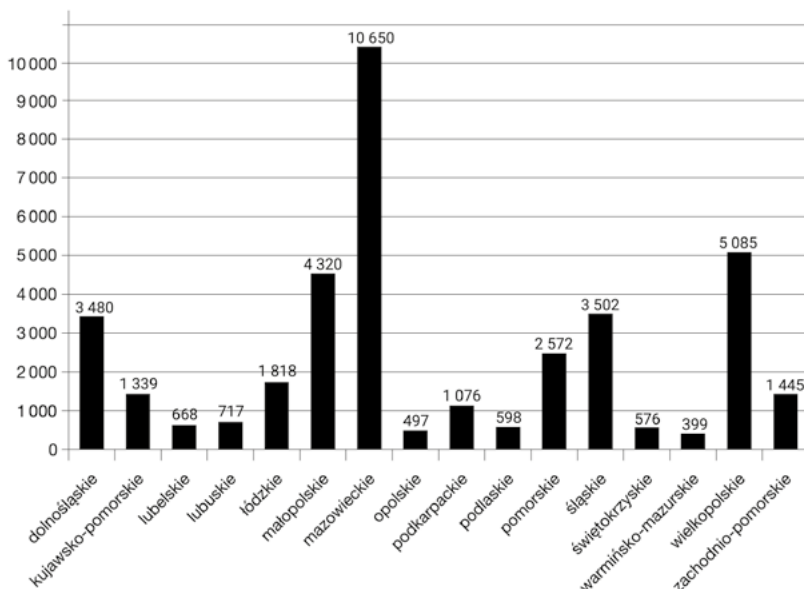
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON.*

3. Gdzie jest najwięcej spółek komandytowych?

Według danych na koniec 2022 r. prym w liczbie spółek komandytowych wiodzie Mazowsze. Drugie miejsce przypada Wielkopolsce, a trzecie Małopolsce. Najmniej spółek komandytowych zarejestrowano w województwie warmińsko-mazurskim.

Wykres przedstawia liczbę spółek komandytowych zarejestrowanych w poszczególnych województwach według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.

LICZBA SPÓŁEK KOMANDYTOWYCH

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON*.

4. Czy spółka komandytowa ma osobowość prawną?

Spółka komandytowa jest spółką osobową i podobnie jak inne spółki osobowe (spółka jawna, partnerska oraz komandytowo-akcyjna) jest zaliczana do tzw. ulomnych osób prawnych. Spółka komandytowa nie posiada osobowości

prawnej, a więc nie należy do kategorii osób prawnych, do której zaliczamy m.in. spółkę z o.o.

Choć spółka komandytowa nie ma osobowości prawnej, to k.s.h. przyznaje jej zdolność prawną, czyli zdolność do bycia podmiotem praw i obowiązków prawnych. Spółka komandytowa może więc we własnym imieniu nabywać prawa (np. kupić samochód, nieruchomości czy też otrzymać koncesję) i zaciągać zobowiązania (np. zawrzeć umowę kredytu), pozywać i być pozywana.

Podstawa prawna: art. 8 § 1 k.s.h.; art. 33¹ § 1 k.c.

5. Jakie są zalety spółki komandytowej w porównaniu do innych spółek handlowych?

Spółka komandytowa ma wiele zalet. Poniżej przedstawiamy ich zestawienie w porównaniu do innych spółek:

- 1) ograniczenie odpowiedzialności wspólników (komandytariuszy) do wysokości sumy komandytowej, a w przypadku wniesienia przez nich wkładów co najmniej w wysokości równej sumie komandytowej, całkowite wyłączenie ich odpowiedzialności osobistej,
- 2) możliwość uczynienia komplementariuszem spółki z o.o., spółki akcyjnej lub prostej spółki akcyjnej w celu wyeliminowania osobistej odpowiedzialności osób fizycznych,
- 3) elastyczność konstrukcji – bardzo szerokie możliwości modyfikowania postanowień ustawowych,
- 4) elastyczność dysponowania zyskiem spółki, w tym możliwość podjęcia uchwał o wypłacie zaliczek na poczet zysku w czasie trwania roku obrotowego,
- 5) zasadniczo brak sztywnej zależności pomiędzy wysokością wniesionego wkładu a wysokością udziału w zysku i kwocie likwidacyjnej,
- 6) brak wymogu minimalnego kapitału podstawowego,
- 7) możliwość dokonania podziału ról w spółce – na wspólników prowadzących sprawę spółki (komplementariuszy) i wspólników nadzorujących (komandytariuszy),
- 8) możliwość zaliczenia przez komplementariusza części podatku CIT zapłaconego przez spółkę komandytową na poczet własnego podatku dochodowego.

Podstawa prawna: art. 102 k.s.h., art. 111–112 k.s.h., art. 37 § 1 k.s.h. w zw. z art. 103 § 1 k.s.h., art. 51 k.s.h. w zw. z art. 103 § 1 k.s.h., art. 121 § 1–2 k.s.h., art. 123 k.s.h.; art. 22 ust. 1a–1e ustawy o CIT; art. 30a ust. 6a–6e ustawy o PIT.

6. Jakie są etapy założenia spółki komandytowej?

Pierwszym etapem założenia spółki komandytowej jest zawarcie przez jej wspólników umowy spółki w formie aktu notarialnego lub przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym (tzn. zawarcie umowy spółki przez Internet). Kolejnym krokiem jest zgłoszenie prawidłowo opłaconego wniosku o wpis spółki do rejestru przedsiębiorców KRS. Spółka komandytowa powstaje z chwilą jej wpisu do KRS.

Podstawa prawna: art. 105 k.s.h., art. 106 k.s.h., art. 106¹ § 1–3 k.s.h., art. 109 § 1 k.s.h., art. 110 § 1 k.s.h.

7. Czy można mieć udziały w spółce komandytowej?

Dość często można usłyszeć o „udziałach” posiadanych przez wspólnika w spółce komandytowej. Jednakże to, czym dysponuje wspólnik spółki komandytowej, prawidłowo określa się mianem ogółu praw i obowiązków. Ogół praw i obowiązków wspólnika to suma praw i obowiązków związanych z jego uczestnictwem w spółce komandytowej.

Co do zasady ogół praw i obowiązków wspólnika w spółce komandytowej może być sprzedany, darowany lub przekazany w spadku tylko wtedy, gdy umowa spółki na to pozwala, a zgodę wyrażą wszyscy wspólnicy. Warto pamiętać, że nie można zbyć części ogółu praw i obowiązków.

Część II

PRAWO SPÓŁEK HANDLOWYCH

Umowa spółki i jej zmiana

32. W jakiej formie powinna zostać sporządzona umowa spółki komandytowej?

Przepisy k.s.h. przewidują szczególną formę dla zawarcia umowy spółki komandytowej. Umowa tej spółki powinna zostać zawarta w formie aktu notarialnego. Jeżeli przy zawarciu umowy spółki komandytowej którakolwiek ze stron jest reprezentowana przez pełnomocnika, również pełnomocnictwo do zawarcia umowy spółki komandytowej powinno zostać udzielone w formie aktu notarialnego.

Możliwe jest również zawarcie umowy spółki komandytowej za pośrednictwem wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, czyli przez Internet. Wówczas forma aktu notarialnego nie jest konieczna. Więcej o możliwości zawarcia umowy spółki komandytowej przez Internet przeczytasz w odpowiedzi na pytanie nr 33 (*Czy można zawrzeć umowę spółki komandytowej przez Internet?*).

Podstawa prawna: art. 106 k.s.h., art. 106¹ § 1–3 k.s.h.

33. Czy można zawrzeć umowę spółki komandytowej przez Internet?

Od 15 stycznia 2015 r. istnieje możliwość zawarcia umowy spółki komandytowej przez Internet i następnie zarejestrowania takiej spółki w rejestrze przedsiębiorców KRS. Obie te czynności mogą zostać wykonane przez system s24, który umożliwia – poza spółką komandytową – założenie również spółki jawnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz prostej spółki akcyjnej.

Do założenia spółki komandytowej przez Internet konieczne jest, aby co najmniej jeden ze współników posiadał konto użytkownika w systemie s24. Wspólnikiem spółki komandytowej zakładanej przez Internet może być również inna spółka, np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W takiej sytuacji wymagane jest podanie danych osoby, która reprezentuje spółkę będącą współnikiem. W praktyce do założenia konta wystarczy podać swoje imię, nazwisko, e-mail oraz hasło. Z poziomu jednego konta założonego w systemie s24 każdy ze współników będzie w stanie podpisać elektronicznie przygotowane dokumenty swoim indywidualnym podpisem.

Po założeniu konta lub kont wspólników lub osób uprawnionych do reprezentacji spółek mających pełnić rolę wspólników w docelowej spółce komandytowej użytkownicy mogą przystąpić do uzupełniania wzorca umowy. Wzorzec umowy spółki komandytowej składa się z 15 paragrafów zawierających podstawowe postanowienia. Niektóre elementy umowy można samodzielnie formułować (np. wskazanie firmy, siedziby, przedmiotu działalności, wkładów, wysokości sumy komandytowej), inne natomiast nie podlegają modyfikacjom (np. rok obrotowy jest tożsamy z rokiem kalendarzowym). Wspólnicy mogą modyfikować postanowienia umowy spółki jedynie na tyle, na ile pozwala na to udostępniony im wzorzec.

Po uzupełnieniu wszystkich wymaganych informacji umowę należy podpisać. Do założenia spółki komandytowej za pośrednictwem systemu s24 konieczne jest posiadanie bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, podpisu potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP albo podpisu osobistego.

Po podpisaniu umowy należy przygotować odpowiednie załączniki. W przypadku spółki rejestrowanej za pośrednictwem systemu s24 będzie to lista adresów do doręczeń osób uprawnionych do reprezentacji spółki oraz oświadczenie o tym, czy spółka jest cudzoziemcem, które umieszczone są w systemie w postaci podpisanych skanów. Następnie przygotowane załączniki należy podpisać również elektronicznie, w analogiczny sposób jak samą umowę spółki.

Po podpisaniu wszystkich wymienionych dokumentów należy odpowiednio uzupełnić i podpisać wygenerowany przez system teleinformatyczny wniosek o rejestrację spółki w KRS. Wniosek podpisywany jest przez wspólników spółki przy wykorzystaniu bezpiecznego podpisu elektronicznego, podpisu potwierdzonego profilem zaufanym ePUAP albo podpisu osobistego. Po przygotowaniu wszystkich dokumentów system umożliwia dokonanie opłaty i wysłanie wniosku do sądu. Wniosek o wpis spółki sąd rejestrowy powinien rozpoznać w terminie 1 dnia od daty jego wpływu. W praktyce rozpatrywanie wniosku może potrwać około 2 lub 3 dni.

Podstawa prawna: art. 106¹ k.s.h.; art. 19a ust. 5, art. 19c ust. 1 ustawy o KRS.

34. Co musi zawierać umowa spółki komandytowej?

K.s.h. wskazuje elementy, które obowiązkowo muszą znaleźć się w umowie spółki komandytowej. Umowa ta powinna w szczególności zawierać zobowiązanie wspólników spółki do dążenia do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest prowadzenie przedsiębiorstwa, jak również zobowiązanie wspólników do wniesienia wkładów. Ponadto umowa spółki komandytowej musi zawierać:

- 1) firmę, czyli potocznie nazwę spółki, która powinna zawierać nazwisko / firmę przynajmniej jednego komplementariusza oraz dopisek „spółka komandytowa”, np. Kowalski spółka komandytowa, ABC spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa;
- 2) siedzibę (wystarczy wskazać miejscowość, określenie dokładnego adresu w umowie spółki nie jest konieczne);
- 3) przedmiot działalności spółki (do określenia przedmiotu działalności służy Polska Klasyfikacja Działalności – PKD, której poszczególne kody odpowiadają konkretnym rodzajom działalności gospodarczej);
- 4) czas trwania spółki, jeśli jest oznaczony;
- 5) oznaczenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość;
- 6) oznaczenie w odniesieniu do każdego z komandytariuszy sumy komandytowej, czyli kwoty, do wysokości której komandytariusz odpowiada za zobowiązania spółki komandytowej wobec jej wierzycieli.

Powyższe elementy stanowią minimalną treść umowy spółki komandytowej. Wspólnicy mają jednak dużą swobodę kształtowania treści umowy spółki i mogą przewidzieć bardziej rozbudowane postanowienia.

Podstawa prawna: art. 3 k.s.h., art. 105 k.s.h.

35. Jakie dodatkowe elementy warto zawrzeć w umowie spółki komandytowej?

K.s.h. wskazuje, jakie postanowienia obowiązkowo muszą znaleźć się w umowie spółki komandytowej. Wspólnicy mogą jednak rozszerzyć treść umowy spółki o inne dodatkowe postanowienia. Wiele przepisów dotyczących spółki komandytowej zawartych w k.s.h. ma charakter względnie wiążący, co oznacza, że stosuje się je tylko wówczas, gdy umowa spółki nie stanowi inaczej. Wspólnicy spółki komandytowej mogą niektóre kwestie w umowie spółki ukształtować odmiennie, niż przewidują przepisy, w zależności od potrzeb i charakteru prowadzonej przez nich działalności.

Do elementów, które warto zawrzeć w umowie spółki komandytowej, należy wyłączenie obowiązku wyrażania zgody na zmianę umowy spółki przez wszystkich wspólników. Według przepisów każda zmiana umowy spółki komandytowej wymaga zgody wszystkich wspólników: zarówno komplementariuszy, jak i komandytariuszy. W umowie spółki można zmodyfikować tę ustawową zasadę i przewidzieć, że zmiana umowy spółki następuje określoną większością głosów.

W umowie spółki możliwe jest również wyłączenie obowiązku uzyskiwania zgody komandytariuszy na dokonywanie czynności przekraczających zakres zwykłych czynności spółki, co może mieć znaczący wpływ na sprawność podejmowania

Część III

PODATKI

Informacje ogólne

263. Jakie podatki płaci spółka komandytowa, a jakie jej wspólnicy?

Od 2021 r. spółka komandytowa przestała być transparentna podatkowo, co oznacza, że podlega obecnie opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych i samodzielnie płaci CIT od swoich bieżących dochodów.

Podstawowa stawka CIT wynosi 19% podstawy opodatkowania, a po spełnieniu określonych warunków spółki komandytowe mogą stosować także preferencyjne stawki 9% lub 5%. Więcej na ten temat piszemy w odpowiedziach na pytania nr 281 (*Czy spółka komandytowa może korzystać z obniżonej stawki CIT 9%?*) oraz nr 346 (*Które dochody osiągnięte przez spółkę komandytową mogą być opodatkowane stawką 5%?*). Objęcie spółki komandytowej podatkiem dochodowym oznacza, że dochód przez nią uzyskany i następnie wypłacony wspólnikom co do zasady będzie podlegać podwójnemu opodatkowaniu.

Niezależnie bowiem od podatku CIT płaconego przez spółkę również wspólnicy spółki komandytowej płacą podatek dochodowy w związku z wypłacanym na ich rzecz zyskiem z tytułu uczestnictwa w spółce. Pod względem podatkowym wypłaty te traktowane są jak dywidenda. Zarówno wspólnicy będący podatnikami PIT (osoby fizyczne), jak i podatnikami CIT płacą z tego tytułu podatek według stawki 19%. W zależności jednak od tego, czy wspólnik jest komandytariuszem, czy komplementariuszem, inaczej kształtuje się realne obciążenie podatkowe wypłaconego mu zysku.

Komplementariuszowi przysługuje prawo do tzw. odliczenia komplementariusza. Jego istota polega na tym, że kwota podatku od wypłacanego zysku może zostać pomniejszona o część podatku CIT zapłaconego przez spółkę. W efekcie maksymalne efektywne opodatkowanie komplementariusza nie przekracza 19%.

Komandytariuszom przysługuje z kolei uprawnienie do zwolnienia z podatku 50% wypłacanego im zysku, przy czym maksymalna kwota zwolnienia wynosi 60 tys. zł. Istnieją jednak pewne przesłanki negatywne, których wystąpienie wyklucza możliwość skorzystania z tego zwolnienia. Pod pewnymi warunkami komandytariusze, będący podatnikami CIT, mogą korzystać także z tzw. zwolnienia dywidendowego.

Więcej o tym, jak opodatkowani są komplementariusze i komandytariusze spółki komandytowej, przeczytasz w odpowiedziach na pytania nr 453 (*Jak jest opodatkowany komplementariusz spółki komandytowej?*) oraz nr 454 (*Jak jest opodatkowany komandytariusz spółki komandytowej?*).

Podstawa prawna: art. 1 ust. 3 pkt 1, art. 7b ust. 1, art. 19 ust. 1, art. 22 ust. 1a–1e, 4e i 4f ustawy o CIT; art. 17 ust. 1, art. 21 ust. 1 pkt 51a i ust. 40, art. 30a ust. 6a–6e ustawy o PIT.

264. Czym różni się opodatkowanie spółki komandytowej i spółki jawnej?

Wraz z nowelizacją przepisów o podatkach dochodowych, która weszła w życie od stycznia 2021 r., zmianie uległy zasady opodatkowania spółek komandytowych i (w niektórych przypadkach) spółek jawnych. Wcześniej oba rodzaje spółek były transparentne podatkowo, co oznacza, że nie były one odrębnymi podatnikami podatku dochodowego, a ich dochody były rozliczane podatkowo na poziomie wspólników. Obecnie spółka komandytowa podlega obowiązkowo opodatkowaniu CIT, a z kolei dla spółek jawnych obowiązek ten powstanie tylko w przypadku wystąpienia określonych przesłanek.

Utrata przez spółkę komandytową transparentności podatkowej oznacza, że sama spółka musi rozliczać podatek od osiągniętych przez siebie dochodów. Ponadto neutralna wcześniej wypłata zysków do wspólników została niejako zrównana z dywidendą, w związku z czym również podlega opodatkowaniu, według stawki 19%. Rzeczywisty poziom opodatkowania wspólników zależy jednak od tego, czy dany wspólnik jest komandytariuszem – dochody jemu wypłacane są w praktyce opodatkowane dwukrotnie, czy komplementariuszem – w jego przypadku możliwe jest zachowanie jednokrotności opodatkowania.

Spółka jawna z kolei zachowała swoją transparentność podatkową umożliwiającą jednokrotne opodatkowanie osiąganych dochodów na poziomie wspólników. Może ona jednak stać się podatnikiem CIT, jeżeli łącznie spełnione zostaną dwa poniższe warunki:

- 1) wspólnikami spółki jawnej nie będą wyłącznie osoby fizyczne,
- 2) spółka jawna nie złoży w odpowiednim terminie informacji CIT-15J z załącznikami CIT/JW.

Tym samym spółka jawna może dołączyć do grona podatników CIT, jeżeli wśród jej wspólników znajdują się podmioty inne niż osoby fizyczne (np. spółka z o.o.). Sytuacja taka może mieć miejsce zarówno w chwili powstania spółki jawnej, jak i np. przy późniejszej zmianie składu wspólników. W takim przypadku do zachowania transparentności podatkowej konieczne jest złożenie przez spółkę jawną przed rozpoczęciem każdego roku obrotowego informacji CIT-15J

wraz załącznikami CIT/JW. W przypadku zaistnienia zmian w składzie wspólników w trakcie roku podatkowego termin na złożenie informacji CIT-15J wynosi 14 dni od zaistnienia tych zmian.

Co ważne, informacja ta powinna zostać złożona nie tylko do urzędu skarbowego właściwego dla spółki jawnej, ale także do urzędu właściwego dla każdego jej wspólnika. Niedochowanie terminu złożenia informacji skutkuje trwałym uszyskaniem przez spółkę jawną statusu podatnika CIT.

Spółka jawna stanie się także zawsze podatnikiem CIT jeśli jej wspólnikiem będzie co najmniej jedna fundacja rodzinna. W takim przypadku nie istnieje możliwość zachowania transparentności podatkowej spółki poprzez złożenie informacji CIT-15J.

Podstawa prawna: art. 1 ust. 3 pkt 1 i 1a, ust. 4, 4a, 5 i 7, art. 5 ustawy o CIT.

265. Czym się różni opodatkowanie spółki komandytowej i spółki z o.o.?

Zmiana przepisów, która weszła w życie z początkiem 2021 r., nadająca spółce komandytowej status podatnika CIT sprawiła, że reguły opodatkowania spółki komandytowej stały się zbliżone do spółki z o.o. Obecnie oba typy spółek podlegają CIT od całości swoich dochodów (według stawki 19% lub w określonych przypadkach 9%). Wypłata zysku na rzecz wspólników zarówno ze spółki komandytowej, jak i spółki z o.o. stanowi natomiast dla wspólników przychód z udziału w zyskach osób prawnych.

Najważniejsza różnica w opodatkowaniu między spółką komandytową a spółką z o.o. dotyczy wypłaty zysku wspólnikom. Wypłata zysku ze spółki komandytowej podlega opodatkowaniu stawką 19% PIT lub CIT. Komplementariuszowi spółki komandytowej przysługuje jednakże możliwość odliczenia od podatku, który jest obowiązany zapłacić, podatku CIT zapłaconego uprzednio przez spółkę. Z kolei niektórzy komandytariusze spółki komandytowej mają prawo do zwolnienia z podatku 50% wypłaconego im zysku, jednak nie więcej niż do kwoty 60 tys. zł w ciągu roku podatkowego. Komandytariusz będący podatnikiem CIT może także pod pewnymi warunkami skorzystać z tzw. zwolnienia dywidendowego, dzięki któremu wypłata zysku ze spółki komandytowej będzie neutralna podatkowo. O tych zagadnieniach piszemy więcej w odpowiedziach na pytania nr 453 (*Jak jest opodatkowany komplementariusz spółki komandytowej?*) i 454 (*Jak jest opodatkowany komandytariusz spółki komandytowej?*).

Wspólnicy spółki z o.o., zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, również są opodatkowani podatkiem od dywidendy według stawki 19% PIT lub CIT. W ich przypadku jednak jedynymi możliwymi preferencjami podatkowymi są tzw. zwolnienie

Część IV

ZUS

471. Jakie składki ZUS i NFZ musi płacić wspólnik spółki komandytowej?

Osoba fizyczna będąca wspólnikiem spółki komandytowej (zarówno komplementariuszem, jak i komandytariuszem) podlega ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu tak jak osoba, która prowadzi działalność gospodarczą.

W praktyce oznacza to zatem, że wspólnik spółki komandytowej opłaca takie same składki ZUS jak osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą, czyli:

- 1) składki na ubezpieczenie społeczne (emerytalne, rentowe, wypadkowe),
- 2) składkę na ubezpieczenie chorobowe (dobrowolnie),
- 3) składkę na Fundusz Pracy.

Składki ZUS obliczane są od kwoty 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jest to minimalna podstawa składek, co oznacza, że wspólnik ma możliwość podjęcia decyzji o uiszczeniu składek od wyższej podstawy.

Wspólnik w spółce komandytowej powinien samodzielnie opłacać składki ze swojego rachunku bankowego do 20. dnia każdego miesiąca.

Różnica w przypadku wspólnika spółki komandytowej w stosunku do osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą jest taka, że wspólnik taki nie ma możliwości skorzystania z preferencyjnych zasad opłacania ZUS – więcej na ten temat piszemy w odpowiedzi na pytanie nr 476 (*Czy wspólnik spółki komandytowej może opłacać obniżone (preferencyjne) składki ZUS?*) oraz nr 477 (*Czy wspólnik spółki komandytowej może opłacać tzw. Mały ZUS Plus?*).

Poza składkami ZUS wspólnik spółki komandytowej jest również zobowiązany do uiszczania składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wynosi ona 9%, a podstawą jej wymiaru jest wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 4. kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłoszona przez Prezesa GUS. Co istotne, płacona przez wspólników spółki komandytowej składka zdrowotna nie pomniejsza już w żaden sposób kwoty podatku płaconego od otrzymanych przez wspólnika zysków spółki.

W niektórych przypadkach wspólnik spółki komandytowej nie będzie jednak zobowiązany do opłacania składek ZUS - dotyczy to takich sytuacji, gdy posiada on inny tytuł do ubezpieczeń społecznych (np. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą).

Podstawa prawna: art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 4, art. 18 ust. 8, art. 18a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, art. 79 ust. 1, art. 81 ust. 2za, art. 82 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Część V

RACHUNKOWOŚĆ
I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Księgi rachunkowe

493. Czy spółka komandytowa ma obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych?

Na podstawie ustawy o rachunkowości niektóre spółki, spełniające określone kryteria, zwolnione są z prowadzenia ksiąg rachunkowych. Zwolnienie to nie dotyczy jednak spółek komandytowych. Nie można więc prowadzić księgowości spółki komandytowej w formie podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości każda spółka komandytowa, niezależnie od tego, jakie przychody osiąga lub kto jest jej współnikiem, musi prowadzić księgi rachunkowe (tzw. pełną księgowość lub uproszczoną pełną księgowość, gdy spełni określone warunki przewidziane w ustawie o rachunkowości dla mikro lub małego przedsiębiorcy).

Podstawa prawna: art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości.

494. Czy spółka komandytowa może prowadzić tzw. uproszczoną księgowość?

Każda spółka komandytowa – niezależnie od tego, jakie przychody osiąga lub kto jest jej współnikiem – musi prowadzić księgi rachunkowe. W żadnym wypadku nie może prowadzić podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Część spółek komandytowych może prowadzić tzw. uproszczoną księgowość, która jest „odchudzoną wersją” pełnej księgowości, przewidzianą dla mniejszych podmiotów, tzw. mikro i małych jednostek.

Aby spółka komandytowa mogła skorzystać z uproszczonej księgowości przewidzianej dla jednostek mikro, musi w danym roku obrotowym oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy spełnić dwa z trzech wskazanych w ustawie kryteriów:

- 1) suma jej aktywów na koniec roku nie może przekroczyć 1,5 mln zł,
- 2) przychody netto ze sprzedaży nie mogą być większe niż 3 mln zł,
- 3) średnioroczne zatrudnienie nie może przekraczać 10 osób.

Jednostką małą jest spółka komandytowa, która w danym roku obrotowym oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy spełni dwa z trzech wskazanych w ustawie kryteriów:

- 1) suma jej aktywów na koniec roku nie może przekroczyć 25,5 mln zł,
- 2) przychody netto ze sprzedaży nie mogą być większe niż 51 mln zł,
- 3) średnioroczne zatrudnienie nie może przekraczać 50 osób.

Dzięki uproszczonej księgowości spółki mogą zrezygnować ze sporządzania niektórych elementów sprawozdania finansowego lub sporządzają te elementy w uproszczonej wersji. Poszczególne elementy sprawozdania finansowego dla jednostek małych i mikro są przedstawione odpowiednio w załącznikach nr 4 i nr 5 ustawy o rachunkowości.

Przykładowo jednostki mikro nie sporządzają informacji dodatkowej, a tylko informację uzupełniającą do bilansu. Ponadto bilans oraz rachunek zysków i strat w uproszczonej wersji dla jednostek mikro został ograniczony do zaledwie kilku pozycji (nie ma np. szczegółowo przedstawionego podziału kapitałów własnych spółki). Dodatkowo podjęcie przez wspólników decyzji o sporządzaniu sprawozdania finansowego w formie uproszczonej przewidzianej dla jednostki mikro lub małej powoduje, że wspólnicy spółki, na której ciążył obowiązek sporządzenia sprawozdania z działalności, nie muszą go przygotowywać.

Podstawa prawna: art. 3 ust. 1–1e ustawy o rachunkowości.

495. Po co ustalamy status spółki komandytowej?

Każda spółka komandytowa – niezależnie od tego, jakie przychody osiąga lub kto jest jej wspólnikiem – musi prowadzić księgi rachunkowe. W żadnym wypadku nie może prowadzić podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

Część spółek komandytowych może prowadzić tzw. uproszczoną księgowość, która jest „odchudzoną wersją” pełnej księgowości, przewidzianą dla mniejszych podmiotów, tzw. mikro i małych jednostek. Poszczególne elementy sprawozdania finansowego dla jednostek małych i mikro są przedstawione odpowiednio w załącznikach nr 4 i 5 ustawy o rachunkowości.

Aby spółka komandytowa mogła skorzystać z uproszczonej księgowości przeznaczonej dla jednostek mikro, musi w danym roku obrotowym oraz w roku poprzedzającym ten rok obrotowy spełnić dwa z trzech wskazanych w ustawie kryteriów:

- 1) suma jej aktywów na koniec roku nie może przekroczyć 1,5 mln zł,
- 2) przychody netto ze sprzedaży nie mogą być większe niż 3 mln zł,
- 3) średnioroczne zatrudnienie nie może przekraczać 10 osób.

SPÓŁKA
KOMANDYTOWO-
AKCYJNA

Część I

INFORMACJE OGÓLNE

1. Co to jest spółka komandytowo-akcyjna?

Spółka komandytowo-akcyjna jest jedną ze spółek prawa handlowego zaliczaną do grupy spółek osobowych (obok spółki jawnej, spółki partnerskiej oraz spółki komandytowej). Spółka komandytowo-akcyjna nie ma osobowości prawnej, ale przepisy k.s.h. przyznają jej podmiotowość prawną. Oznacza to, że spółka komandytowo-akcyjna może nabywać we własnym imieniu prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

Spółka komandytowo-akcyjna łączy w sobie cechy spółek osobowych oraz spółek kapitałowych. Przepisy jej dotyczące zawierają bowiem rozwiązania charakterystyczne dla spółki komandytowej (i odpowiednio stosowane rozwiązania przewidziane dla spółki jawnej), jak również dla spółki akcyjnej. Przykładowo, mimo że spółka komandytowo-akcyjna jest spółką osobową, posiada kapitał zakładowy, który powinien wynosić co najmniej 50 tys. zł.

Cechą charakterystyczną spółki komandytowo-akcyjnej jest istnienie dwóch kategorii wspólników: komplementariuszy i akcjonariuszy. Każdy z tych wspólników odgrywa w spółce inną rolę. Komplementariusz jest wspólnikiem aktywnym, prowadzącym sprawy spółki i reprezentującym ją na zewnątrz. Skutkiem kierowania spółką przez komplementariusza jest jego nieograniczona odpowiedzialność za zobowiązania spółki. Wspólnik ten odpowiada za nie bowiem całym swoim majątkiem. Rolę wspólnika pasywnego w spółce komandytowo-akcyjnej odgrywa natomiast akcjonariusz, który – co do zasady – nie prowadzi spraw spółki i nie reprezentuje jej. Wnosi jedynie wkład na pokrycie kapitału zakładowego i w zamian za to obejmuje akcje. Akcjonariusz jest traktowany jak inwestor i w konsekwencji nie odpowiada za zobowiązania spółki.

Wspólnikami w spółce komandytowo-akcyjnej mogą być zarówno osoby fizyczne, osoby prawne (np. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością), jak i inne jednostki organizacyjne (np. pozostałe spółki osobowe, które podobnie jak spółka komandytowo-akcyjna nie posiadają osobowości prawnej). Odmiennie jednak niż w spółce komandytowej, w przypadku spółki komandytowo-akcyjnej jedna osoba może być jednocześnie komplementariuszem oraz akcjonariuszem.

W spółce komandytowo-akcyjnej funkcjonuje walne zgromadzenie, które tworzą akcjonariusze spółki i które podejmuje uchwały w sprawach wymienionych w ustawie oraz w statucie. Możliwe jest również (a w niektórych przypadkach konieczne) powołanie w spółce komandytowo-akcyjnej rady nadzorczej, której zadaniem jest sprawowanie bieżącego nadzoru nad funkcjonowaniem spółki.

Spółka komandytowo-akcyjna powstaje z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Statut spółki musi zostać zawarty w formie